

Denizciliğimizde Ayrımcılık ve Vergi Tahribatı

Özel Teknelerden Alınan Vergiler Ve Türk Bayrağından Kaçış

Amatör denizciler, denize sevgi ve merak dürtüsüyle çıkan kişilerdir. Denizden ve denizcilikten para kazanmayı amaçlamazlar.

Amatör denizcilerin sorunları vardır. Bunlardan, amatör denizcilerin ve sahip oldukları özel teknelerinin belgelendirilmeleri ile ilgili olanlar Denizcilik Müsteşarlığı'nın anlayış ve özenli yaklaşımı, süratli ve etkin çalışmaları ile çözülmüştür.

Amatör denizcilerin henüz çözülmemiş en önemli sorunu **Vergi Sorunudur**. Maliye bürokrasisi, ADF'nin geçmiş yıl içinde Bakan nezdinde yazılı başvurularına ilgi göstermemiş, buna karşın aynı yıl içinde genelde takma motor ithalatçı ve satıcılarıyla küçük tekne üreticilerinin isteklerine uyan bir değişikliğe olumlu bakmıştır. Değişiklik hazırlığının 2006 yılı sonunda siyasal nedenlerle TBMM'ye sunulmadığı basın haberlerinden anlaşılmıştır. Hangi nedenle olursa olsun gündeme alınmayan bu değişikliğin bir gün gerçekleşmesi halinde ADF'nin değişikliğin iptali için hukuki süreci başlatma kararı geçerliğini korumaktadır.

Ne var ki şimdilerde maliye bürokrasisinin konuya daha gerçekçi ve amatör denizcileri memnun edecek, onların haklarına değer veren, sorunlarına çözüm arar şekilde yaklaşmakta olduğu da bilinmektedir. ADF'nin bu konudaki görüşü de konu üzerinde çalışan grubun masasındadır. Konuyla ayrıca Vergi Konseyi de ilgilenmektedir. Bunlar önemli gelişmelerdir. Bunun yanında ADF, çabalarını doğrudan muhatabı olan Denizcilik Müsteşarlığı nezdinde de sürdürmektedir çünkü sorunu maliye bürokratlarına en doğru şekilde denizci bürokratların anlatabileceği görüşü yerleşiktir.

Yasalaşmasını istemediğimiz değişiklikle;

- A. MTV muafiyet sınırı genişletilirken, motor BG (25 BG, dıştan takma ise 50 BG) yanında tekne boy (8 metreden kısa) sınırı da getirilerek durum iyice karıştırılmakta, hukuki uyumsuzluklarla zemin hazırlanmaktadır.
- B. Değişiklik isteğinde öngörülen yeni muafiyet sınırları;
 - BG açısından motor ithalatçı ve satıcılarını,
 - Boy sınırı açısından küçük tekne üreticilerini korumaya yöneliktir.

Sonuçta, özgür bir ülkenin özgür vatandaşlarına, hesapsız yatırımların yüksek maliyetleri taşıtılmak istenmiştir.

- C. Muafiyet sınırını, boyu küçük, motoru büyük teknelerle yelkenli yatların alış fiyatlarını karşılaştırarak gerekçelendirmek, tüketicinin (vergi verenin) değil, belirli sınıf üretici ve satıcının menfaatini kollamak olacaktır; böyle bir gerekçe yasanın temel amacına da aykırıdır.

Oysa

- a. Uluslararası standartlar dışında boy ayırımının daha büyük haksızlıklara neden olacağı açıktır. Teknesinin boyu 8,02 metre ve içten takma motor BG 26 olan vatandaş neden zarar görmelidir ki?
- b. BG her motorda aynı olan değişmez bir teknik ölçü birimidir; motorun dıştan veya içten takma olması fark etmez.
- c. Vatandaşın bir kesimi için ayrıcalık yaratmaya neden yoktur. Özel teknelerin farklı vergilendirilmesi haksızdır ve yanlıştır.
- d. Rekabet ekonomiye güç kazandırır.

MTV Bütünüyle Haksızdır; çünkü devletin kara taşıtları için yollar, köprüler, tüneller yapması, bunların bakım ve tutumunu sağlaması ödevleri arasında yer alırken, aynısını deniz için söylemek mümkün değildir.

Örneğin aynı motorun bir otomobil yerine bir özel teknede kullanılması halinde, ölçüt olarak motor silindir hacmi yerine BG alınması, vergiyi 1/5–8 oranında arttırmakta, otomobil ile teknenin yıllık kullanım günleri karşılaştırıldığında ise oran, 1/40 olabilmektedir.

Örneğin 100 net ton altındaki teknelerden alınmayan Fener Resmi yerine devletin giderlerine MTV ile denizcilerin de katılması gerektiği görüşü yersizdir; amatör denizciler haksız vergiye “**hayır**” derken, yararlandıkları bir hizmetin bedelini ödemekten kaçınmazlar. Fener Resmi'nin 100 net ton altındaki gemilerden alınmayışının nedeni ise hiçbir zaman amatör denizcilerden yükselen itirazlar olmamıştır.

MTV Gereçesi Yanlıştır; çünkü vergiyi doğuran olay, kazanç olmalıdır, bu haliyle vergi varlıktan alınmaktadır. Vergilendirilmiş kazancından kendi ruh ve beden sağlığı için denize para harcayanlar yerine, asıl denizden ticaret, sanayi ve hizmet alanlarında kazanç sağlayanların vergilendirilmesi esas olmalıdır.

Vatandaş, vergisi verilmiş kazancıyla tekne satın aldığı için serveti de vergilendirilerek cezalandırılmaktadır. Müşteri potansiyeli artmayan bir sektörün yaşamasına olanak yoktur.

Vergi İndirimiyle -Muafiyet Sınırını Değiştirmekle- Özellikle Teşvik Edilen Kim Olacaktır?

Amatör Denizci Yönetmeliğinde Ekim 2005 ayında yapılan değişiklikle “özel tekne” tanımı getirilmiştir. Özel teknelerin boy sınırları AB standardıdır (Gezi Tekneleri Yönetmeliği), dünya standardıdır (Gemilerin Tonajlarını Ölçme Hakkında Uluslararası Sözleşme). “Özel Teknelerin Kayıt, Belgelendirme ve Donatımına İlişkin Yönerge”yle “Özel Tekne Belgesi” yürürlüğe girmiş, bir anlamda ulusal özel tekne kütüğü oluşturulmuştur.

Bu kütüğe bakıldığında, Türkiye'nin 2007 yılı Nisan ayında sadece ve toplam 7436 adet özel teknesinin var olduğu görülür ve kaç adedinin yeni alınmış ve kaç adedinin eskiden beri kayıt dışı kalmış olduğu da henüz saptanmamıştır. Nisan 2007 ayı itibarıyla kütükte kayıtlı 7436 teknenin boy sıralamasına göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

Tekne Boyu	Tekne Sayısı	Oranı
0 – 7 m	5.182	% 69
7.01 – 11.99 m	1.939	% 26
12 – 14.99 m	229	% 03
15 – 19.99 m	80	% 01
20 – 24 m	6	% 00
	7.436	

Ağırlıklı ortalama (7121 adet) %95 oranla 12 metre boy altında toplanmıştır.

Motor Gücü	Tekne Sayısı	Oranı
0 BG	17	% 00
0.1 – 9,9 BG	3.325	% 44
10 – 50 BG	2.763	% 37
51 – 100 BG	643	% 08
101 – 150 BG	316	% 04
151 – 250 BG	179	% 02
250 – 400 BG	61	% 00
400+ BG	132	% 01
	7.436	

Bu boydaki teknelerin %46'sının (3325/7121) motorları 10 BG altındadır; dolayısıyla MTV'den muaftırlar. Yukarıda söz konusu edilen üst muafiyet sınırı 25 BG (takma motorlarda 50) esas alındığında;

- Yeni alımlarda ise özellikle takma motor satıcıları ile küçük tekne yapımcılarının önünün açılacağını (özel teşvik),
- Mevcutlar içinden belki 2000 dolayında teknenin daha muafiyetten yararlanabileceğini,
- Sadece 1000 dolayında tekne için MTV ödeneceğini,

kabul etmek mümkündür.

Amatör Denizci Kanuna Karşı Gelmeden Geçici Çözümleri Nerede/Nasıl Aramıştır?

Özel tekneler, ev, otomobil, giyim eşyası, beyaz eşya gibi sahip olunması zaruri sayılabilecek mallar arasında yer almaz; vazgeçilebilir alımlar/yatırımlardır. Kaldı ki, MTV ödemeksizin özel tekne sahibi olmanın yolları da vardır ve bu yollar açıktır.

Gerçek kişilerin özel tekneleri için alımda ödeyecekleri (eski adıyla Taşıt Alım Vergisi) ÖTV ile KDV bileşkesi, tekne kıymetinin %27,44 oranına ulaşmaktadır. Teknenin ayrıca motor BG esasına göre MTV ile vergilendirilmesi, vatandaşı ya teknesini "ticarî" kaydettirerek kendi gezilerinde kullanmaya ya da yabancı bir ülke bayrağı altına sığınmaya yönlendirmiştir. Oysa bir başka ülkenin bayrağını tercih etmenin, vergiden kaçınmak dışında nedenleri olmalıydı.

Diğer taraftan, deniz (yat) turizminde kullanılmak üzere edinilen ve “ticarî” kaydedilen deniz araçları için sahipleri KDV ve MTV ödemezler. Yabancı bayrak altında tescil edilen tekneler için ise ne ÖTV, ne KDV ne de MTV ödenir. Yabancı bayrak altında tescil için ödenecek tek meblağ, aracı komisyonu yanında teknenin sahibi olacak şirketin idame giderleri ile basit bir harçtır ve belki de bir “ilk kayıt” resmidir.

Kaç Türk vatandaşının teknesini sahibi olduğu firma/şirket adına kaydettirmiş veya yabancı bayrak altında tescil ettirmiş olduğunu saptamak kolaylıkla mümkün değildir.

Geçmiş yıl içinde 20 marinadan toplanan (doğruluğu yine de kesin olmayan) verilere göre Türk ve yabancılara ait teknelerin oransal dağılımı aşağıdaki gibidir:

TÜRK BAYRAKLI			YABANCI BAYRAKLI	
ÖZEL	GERÇEK TİCARİ	TİCARİ-ÖZEL	YABANCI SAHİPLİ	TÜRK SAHİPLİ
% 33	% 9	% 9	% 38	% 12

TESPİT

- ÖTB'ye bağlanmış teknelerin %95'inin boyu 12 metreden kısadır.
- ÖTB'ye bağlanmış teknelerin %46'sı zaten MTV'den muaftır.
- Marinalarda barınan tekne adedi yaklaşık 13.000'dir ve bunların hepsi Türk vatandaşlarına ait değildir.
- Marinalarda bağlı teknelerden yaklaşık 1560 adedi (ÖTB'ye bağlanmış 7436 adet özel teknenin %20 kadar fazlası) yabancı bayraklı Türk teknesidir, ÖTV, KDV ve MTV ödemelerine yasal olanak yoktur.
- Marinalarda bağlı teknelerden 1170 adedi (ÖTB'ye bağlanmış 7436 adet özel teknenin %16 kadar fazlası) “ticarî” kayıtlı özel teknedir, MTV ödemezler. Teknenin sahibi şirketin deniz (yat) turizminde faaliyeti varsa alıfta KDV ödemez, yoksa öder ama tahsil ettiği KDV'den indirme olanağından da yararlanır.

ÇÖZÜM

1. Özel tekneler için ilk alımda sadece ÖTV ödenmelidir. Turizm sektöründe çalışan tekneler ile balıkçı teknelerinin alımında da sadece ÖTV ödenmektedir.

Getirisi belli olmayan bir yatırıma verilen teşvik, yıllık geliri üzerinden vergisini ödemiş vatandaşa da hak görülmelidir, Anayasanın eşitlik ilkesi bunu emreder.

2. Özel teknelere de KDV muafiyeti getirilmelidir; tekne sahibinin son kullanıcı olarak bu vergiyi, tahsil ettiği KDV'den indirerek telâfi etmesi mümkün değildir; vergi olduğu gibi vatandaşın üzerinde kalmaktadır. Bir gün ÖTV uygulamadan kaldırılırsa, yerini aynı oranda KDV'nin alması ise doğaldır.

3. Turizm sektöründe çalışan ticari tekneler ve balıkçı tekneleri KDV'den muaftır. Özel tekne sahibi bu yolla cezalandırılmaktadır; Anayasa'nın eşitlik ilkesi bunu emretmez.
4. Özel teknelerden MTV alınması terk edilmelidir; bu verginin "makûl" bir oranı olamayacağı gibi benzeri, denizcilikte söz sahibi olmuş ülkelerin hiçbirisinde yoktur. Bu ülkelerde MTV, sadece kara taşıtlarından tahsil edilir ve ölçüt giderek aracın ağırlığı veya motor hacmi veya BG değil, egzoz CO² sürümü olmaktadır.
5. İkinci el özel tekne ithali mutlaka serbest bırakılmalıdır, Amatör denizciliğimizin ve bağlısı "özel tekne" filosunun genişlemesi ve gelişmesi yanında Bayrağa dönüş ancak böyle sağlanabilir. Kaldı ki yabancı bayrak ve ticari kayıt olanakları var oldukça ikinci el tekne ithalini yasaklamanın hiçbir anlamı yoktur; özel tekne sahipliği zarurî bir ihtiyacın karşılanmasını hedeflemez.

Vatandaş, özel olarak kullanacağı bir tekne alırken ille de yenisini almaya zorlanamaz (zorlanmamalıdır), ikinci el tekne dünya pazarından yararlanması önlenemez (önlenmemelidir).

Türkiye için "denizci ülke" olmak hedefi konabilmesi, vergi sisteminin bu hedefe ulaşmayı engellemiş, engelleyen ve engelleyecek bütün unsurlardan arındırılmasına öncelik tanınmasına bağlıdır. Denizcilikte amatörlüğün var olmadığı bir ülkede tek başına profesyonelliğin olması olanaksızdır.

Bayraktan kaçışın önlenmesi, özel tekneler için alımda sadece ÖTV ödenmesine, bu teknelerin de KDV'den muaf olmaları yanında mutlaka MTV yasası kapsamı dışına çıkarılmalarına bağlıdır.

Vergilerin yeniden düzenlenmesi yanında "özel tekne" tanımına uygun ikinci el tekne ithalinin serbest bırakılması tekne ve tekne malzemesi üretiminin doğru yolda gelişmesine, üretimin ve standardının yükselmesine, deniz turizminde verilen hizmetlerin etkin takibine ve vergi kaybının önlenmesine yarayacaktır.

Vergi ve mülkiyet hakkına ilişkin mevzuatımız, teknesi olan veya olacak amatör denizcilerimizi başka ülkelerin amatör denizcilerine imrendirmeyecek şekilde düzenlenmek zorundadır.

Türkiye'nin denizlerinde seyreden yabancı bayraklı tekneler, kendi sularımızda misafir durumuna düşen T.C. vatandaşlarına değil, sadece gerçek misafirlerimize ait olmalıdır; dünya denizlerinde Bayrağımızı dalgalandırabilmenin başka yolu da yoktur.

Amatör Denizcilik Federasyonu